

Ročník: 97 | číslo: 16 | 16. dubna 2017 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

EDITORIAL - Tři dny našeho života

Jsou dvě etapy života každého z nás. V té první hledáme Ježíše. Je tomu tak z nejrůznějších důvodů. Hledáme odpuštění, uzdravení, moudrost, toužíme po setkání s tím, který nás může proměnit. Jednoho dne se to opravdu stane. Ježíš přijde a řekne: „Pojď za mnou.“ V té chvíli se změní celý náš život. Všechno od této chvíle už bude jinak. Stáváme se jeho učedníky. Možná jsme si mysleli, že zmizí naše bolesti nebo že se vytratí problémy a my už budeme žít klidně a radostně, bez nemocí těla a duše. Ale nic z toho se nestane. To „jiné“ se skrývá v jiném úhlu pohledu. Vidíme věci prostě jinak. Chápeme je jako součást cesty, ne jako překážku. To všechno bychom bez Krista nikdy nepochopili. Jak kdysi krásně napsal Anthony de Mello: „Osušit tvé slzy neumím, mohu tě ale naučit, jak na to, aby byly svaté.“

Pak přijde druhá etapa. Ve třech velikonočních dnech ji můžeme spatřit zblízka. Jsou to chvíle, kdy opouštíme svého Mistra a Pána. Jsou křesťané, kteří se domnívají, že jsou lepší než Petr a ostatní apoštolové, ale je to jen iluze, která jim zakrývá oči. I my zapíráme, zrazujeme, utíkáme, schováváme se, díváme se zpovzdálí. Všechna velká slova mizí v tichu tmy a strachu sama o sebe. Je to předvečer Velkého pátku.

Kdykoliv utíkáme od svého kříže, opouštíme jeho kříž. Je to utrpení, které nám může jako jediné položit zásadní životní otázku: „Kdo jsi?“ Utrpení i radost - nikdy tato dvě slova nerozdělujte, protože nevíte, které pramení z kterého.

Vyhnout se Golgotě znamená nepochopit utrpení. Je to chvíle, kdy si musíme stoupnout nazí před přítomnost, bez chytrých myšlenek, bez nerolů i bez svých zásluh. Nic z toho tam není s námi. Stojíme pod křížem s Ježíšovou matkou a hledíme na toho, který byl proboden kvůli nám. Velkopáteční setkání s nahou přítomností nás změní podruhé. Už neutíkáme, už nepotřebujeme, aby se stal v našem ži-

votě nějaký zázrak, to všechno je pryč. Přijali jsme svůj život se vším. Už není zapotřebí ho vylepšovat a ukazovat jinak. To je mystické zastavení Velkého pátku, po kterém přichází ticho Bílé soboty.

Nic nijak neskončilo (jakkoliv se nám to tak může jevit opačně), všechno je otevřeno, všechno je proměněno, aniž bychom si toho vůbec všimli. Svatá sobota je dnem, kdy i my můžeme vykřičet nahlas: „Bože můj, proč jsi mě opustil.“ Nic nedává smysl, vše, co jsme prožívali v první etapě našeho křesťanského života, se ztratilo v mlze. Zázraky, velká slova měnící naše uvažování, vidění, mystické prožitky, vnímání Ducha svatého ve tváři, to vše je pryč.

Nastává chvíle naprostého vyčerpání. Naše těla i duše klešají spolu s mrtvým tělem Kristovým do ticha hrobu. Přesto už teď je něco jinak. Není to jako „poprvé“, když jsme hledali Ježíše. Teď někde uvnitř cítíme ticho a s ním přicházející klid. Přestože stále „nechápeme“ (a popravdě chápat už nikdy nebudeme), věříme Ježíšovým očím, ze kterých jsme kdysi rozeznali, že on nás nikdy neopustí. Jestliže jsme v první etapě hledali Ježíše, pak dnes, o světelné sobotě, hledá on nás. Sestoupil za námi do pekla, ve kterém se zmltáme, stále připoutáni k temnotě minulosti i obavám z toho, co bude. V prožitku této noci můžeme vnímat, jak nás bere za ruku a vysvobozuje z těžkých, vzájemně propletených řetězů na první pohled nezničitelných.

Před úsvitem nastane ticho. A po něm přijde první paprsek světla. To je Zmrtvýchvstání. Je to nové setkání s Ježíšem. To jsou Velikonoce.

Přeji vám, sestry a bratři, abyste sílu těchto svatých nocí prožili uprostřed své církve, abyste nikdy nechtěli utéct před tím vším, jako jsem utíkal i já. Pokoj a dobro ať nás všechny provází.

bratr Filip, biskup plzeňský

Foto na titulní straně: Milan Udržal

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Týdeník Církve československé husitské.
Vydává: Ústřední rada
Církve československé husitské,
Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6.
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: PhDr. Václav Drašnar,
Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.
Šéfredaktorka Cesty:
Mgr. Jana Krajčířiková.
Tel. redakce: 220 398 107;
e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz
Tisk: Grafotechna. Distribuce a reklamace:
A.L.L. production s. r. o., F. V. Veselého 15,
190 00 Praha 9, tel. 234 092 866,
email:martina.machackova@predplatne.cz
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy
a krácení příspěvků.
Předplatné: J. Wendlíková, tel.: 220 398 117,
e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

KRÁLOVÉHRADSKÁ DIECÉZE
Církve československé husitské

24. dubna 2017

diecézní katedra

v přednáškové síni NO Hradec Králové,
Ambrožova 729

9.30 pobožnost ve slohu kněze Ambrože
10.00 konference formou panelové diskuse

Doc. ThDr. Jiří Vogel, ThDr.
a ThDr. Martin Chudimil, ThDr.

Věra, svoboda,
zodpovědnost

život a dílo
Dr. Karla Farského,
perspektivy naší církve

Svou účast potvrdíte na: dieceze.hradec@ccsh.cz
Podpořeno z Fondu rozvoje
Královéhradecké diecéze ČCSH

■ Slavnost uvedení dalších pěti zvonů ve Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové

S radostí vám oznamujeme, že v pondělí 1. května v 18 hodin ve Sboru kněze Ambrože bratr patriarcha Tomáš Butta spolu s bratrem biskupem Pavlem Pechancem slavnostně uvede další pětici zvonů pro zdejší koncertní zvonohru. Touto pětici dosáhneme již počtu 35 zvonů. Dále pokračuje účelová sbírka na zvonohru, na kterou lze přispět - buď na transparentní účet 4862517001/5500 u Raiffeisenbank a.s. pod var. symbolem 329 či odevzdáním příspěvku na farním úřadě v Hradci Králové. Dárčům, kteří by chtěli věnovat celý zvon (ceny dalších pěti zvonů se budou pohybovat mezi 38.115,- a 39.325,- Kč), nabízíme na zvonu umístěné věnování. Jsme vděční i za drobné příspěvky, z nichž se rodí toto dílo k Boží oslavě a lidem pro radost.

A tak na 1. máje večer bude zvat k lásce nejen hrdliččin hlas, ale také hlas zvonů ve Sboru kněze Ambrože nás pozve k Boží chvále a ke společně sdílené radosti. **Františka Klásková, farářka a Pavel Pechanec, biskup**

■ Homileticko-liturgický seminář

Poslední březnovou středu se v budově ústřední rady v Praze uskutečnil homileticko-liturgický seminář k velikonočním textům, určený především duchovním naší církve. Více o zajímavých příspěvcích, které si jednotliví referenti připravili na základě svého teologického zaměření a které br. profesor Zdeněk Kučera uvedl příhodně jedním z nejstarších biblických veršů reflektujících velikonoční zvěst, textem zdůrazňujícím moment předávání víry z 1. Pavlova listu Korintským, přineseme v příštím čísle časopisu. **red**

Ornamenty v kostele Jana Křtitele Na Prádle

V minulém čísle ČZ jsme představili sestru Šárku Pirožkovou, která chystá výstavu v jednom ze sborů naší církve. Její tvorbu i záměr přiblíží i následující rozhovor, za který autorce děkujeme.

• *Když se dívám na tvé kresby, napadá mě jednoduše slovo nádhera. Nádhera vzájemně fantasticky se doplňujících barev, tajemno, fantazie, u některých radost a optimismus, ale také trpělivost. Nezměrná. Jak dlouho vlastně vzniká jedno takové dílo?*

Co pro tvorbu nutně potřebuji, je klid a usebranost. Nemohu celý den „běhat“ po městě a mezitím a potom nakreslit pár čárek. Ticho a klid nejenom léčí, ale je pro

mě důležitým prostředkem pro kreslení. Pracuji na čtvrtkách různých rozměrů, podle toho také čas věnovaný takovému dílku trvá. Někdy jde o hodiny, jindy o dny. Většinou se však snažím obrázek dokončit najednou. Kdybych ho odložila, zřejmě se k němu už nevrátím. Je to jako

přerušovaný rozhovor. Možná se v té trpělivosti musím ještě zlepšit...

• *Tvé obrazce mi trochu připomínají mandaly. Nejde sice přímo o kruhový tvar, nicméně od pomyslného bodu uprostřed se jakoby vše odvíjí... V dnešní době prožívá kresba mandal nepochybně renesanci. Hotové předlohy k vybarvení najdeme na internetu, prodávají se jako omalovánky a nejde prý jen o umění, ale i relaxační techniku, cestu k harmonii a dokonce k uzdravení. Vnímáš to podobně?*

Když začnu sama u sebe, tak kreslení ornamentů mě samotnou harmonizuje, posiluje, při tvorbě se cítím vyrovnaná a uvolněná. Ostatní, kteří mé kresby vlastní, mi sdělují – každý po svém – že jim poskytují vnitřní radost, uvádějí je v soulad a dodávají jim sílu. Několik mých obrazů je umístěno i v lékařských ordinacích a podle slov lékařů se pacienti cítí při pohledu na ně lépe. Taky jsem pro několik svých známých předkreslila ornamenty jen obyčejnou tužkou. Vybarvují je a prý je to opravdu uklidňuje. Doufám, že podobný pocit budou mít i návštěvníci výstavy, až se podívají na mé obrazy osobně.

• *Ornamenty budou vystaveny v našem kostele Jana Křtitele Na Prádle. Je ti jeho prostředí blížké? Chodíš tam na bohoslužby?*

Ano, od roku 2003 se osobně znám s farářem kostela Jana Křtitele Na Prádle a navštěvuji bohoslužby. V tomto jedinečném prostoru se odehrává řada koncertů,

přednášek a v neposlední řadě i výstav. Tuto tradici započal podle mých informací už farář prof. Lohniský, který interiér obohatil o díla Františka Bílka. V roce 2014 se konala vernisáž obrazů a zároveň představení krásné knihy br. Lumíra Čmerdy, které se účastnil i autor předmluvy pan Jiří Suchý. Kostel byl plný lidí a všichni odcházeli domů s úsměvem na tváři. Těším se na to, že o moji výstavu bude také zájem a že nikoho nezarmoutí.

S autorkou kreseb si povídala Klára Břeňová

Celocírkevní sbírka

Součástí seznamu Celocírkevních sbírek v roce 2017 je i Sběrka na studijní fond Dr. Karla Farského. Proběhne u příležitosti Hodu Božího velikonočního. **Účet sbírky: KB 43-570420277 / 0100 VS: 8 + čtyřmístné číslo NO nebo diecéze.**

NAD PÍSMEM

Oslovení a oslavení

Dosud totiž nevěděli, že podle Písma musí vstát z mrtvých.

Jan 20,9

Milé sestry, milí bratři, je lidskou přirozeností pociťovat jistou úlevu, když zjistíme, že někdo další něco nevěděl. Trochu nám to vylepšuje náš vlastní obrázek před námi samými, protože víme, nebo alespoň vzdáleně tušíme, co všechno nevíme my sami. A zde dokonce nevěděly autority, dokonce autority z největších – zde mluvím zejména o apoštolu Petrovi.

V evangeliu čteme o velikém Kristově vítězství nad smrtí, ne jen nad smrtí svou, ale nad smrtí obecně. Většího vítězství lze už jen těžko kdy dosáhnout. Přesto ale nevidíme žádnou bujarou oslavu, žádné výlevy nadšení, jaké jsme zvyklí vidat, když něco vyhraje. Vše jde docela pozvolna.

Marie dojde k hrobu s jasným plánem. Když vidí, že kámen od hrobu je odvalen, je jí okamžitě „vše jasné“. Pána ukradli.

Jako by Krista nikdo neposlouchal, když mluvil o svém údělu. I Petr a „ten druhý učedník“ se šli podívat, dokonce běželi, snad také hnání strachem z toho, že Ježíše opravdu někdo z hrobu ukradl. To vše místo toho, aby Marii řekli: „No jasné, je to třetí den, tak to už tam neleží a za chvíli přijde,“ nebo tak něco. Vedla je k tomu na začátku zmíněná neznalost.

Marie pak zůstala na místě a plakala. Divný počátek oslav vítězství, které již bylo dovršeno. Divné vítězství, kterého si nikdo nevyšiml. Až postupně všem docházelo, jaký boj že byl vybojován a ještě déle jim docházelo, jaké to má důsledky... Až když Kristus oslovil Marii jménem, prozřela. Zareagovala na své jméno a otevřely se jí oči. Až když přišlo oslovení. Přišlo i k nám oslovení? Nebo lépe – býváme ne osloveni, ale oslovováni? Když by nás Pán zavolal jménem tak, jako oslovil Marii, čili ne duchovním prožitkem, nýbrž osobně – fyzicky přítomen, jak bychom reagovali? Představme si, že nás třeba potká ve vlaku nebo na ulici. Nadšeně bychom se k němu přihlásili? Nebo bychom jen vykulili oči, otevřeli pusy a zůstali tak stát? Nebo bychom v tom šoku pronesli nějaké věroučné zapamatováníhodné moudro? Nevíme. Co víme, je to, že se s Kristem setkáváme: v různých podobách, formách, „náboženských zkušenostech“ nebo „zjeveních“, jak chcete. A náš Pán se nám stal běžnou součástí života. Máme tedy podíl

HOD BOŽÍ VELIKONOČNÍ

Sotva procitnu, jsem s tebou. Svou dlaň jsi položil na mě. Nad mé chápání jsou tyto divy. Aleluja! ŽALM 139,18.5-6

První čtení z Písma: Skutky 10,34-43

Tužby velikonoční:

2. Aby Kristovo vzkříšení našimi srdci proniklo a k životu věčnému nás přivedlo, modleme se k Hospodinu.

3. Aby Kristovo vítězství v celém světě zavládlo a mír národům přineslo, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písma:

Nebeský Otče, dnešního dne jsi skrze svého jednorozeného Syna zvítězil nad smrtí a otevřel nám bránu do života věčného. Dej, ať nás tvůj životodárný Duch vzkřísí ze smrti k životu! Osviť nás, Bože, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Koloským 3,1-4

Evangelium: Jan 20,1-18

Verše k obětování: Žalm 76,9-10

Verše k požehnání: 1. Korintským 5,7-8

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, děkujeme ti, žeš nás potěšil slavením velikonočních tajemství. Ve své dobrotě dej, ať mocí tvého ducha rosteme ve vzájemné svornosti a lásce! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 250, 251, 260, 331

Chválíme tě, Bože, za to,
že ti neustále stojíme za tvou pozornost a starost.
Uvědomujeme si, jakou obět' jsi v Kristu přinesl,
a prosíme: Hlídej si nás, abychom ti nebyli nevěrní,
abychom nezapomínali ani na kříž,
ani na prázdný hrob. Amen.

na jeho vítězství, protože to pro nás šel na kříž a pro nás vstal z mrtvých. Pro nás všechny. Jedno nebezpečí na nás ale číhá: Aby nám Kristus nezevšedněl a abychom si ho nepřestali vážit. I proto se scházíme každou neděli pod křížem. A přimlouval bych se, abychom se nescházeli jen pod křížem, ale i u toho prázdného hrobu a abychom po cestě domů mohli radostně volat: „Ježíš Kristus vstal z mrtvých!“ Amen. **Vladislav Pek**

Světlo v temnotách. Pozvání k velikonoční vigílii

Vigílií (z lat. *vigilia* = bdění) se nazývá modlitba konaná za časných ranních hodin, při níž je očekáván příchod nového dne. Taková modlitba má hluboce symbolický význam. Je ztělesněním naděje, že po noci vzejde opět nový den. Zároveň je nesená uvědoměním, že nad světlem Boží lásky nemá temnota žádnou moc. Je připomínkou Ježíše Krista jakožto světla daného všem národům a touhou souznít s rytmem Božího stvoření: A byl večer a bylo jitro...

Praxe noční modlitby patří k církvi od sa-

mého počátku. Příklad k ní nám dává sám Pán, když se modlí na Olivové hoře (L 6,12), i jeho učedníci, jak naznačují např. Skutky apoštolské (Sk 12,5-12; 16,25). Po velikonočních událostech je zdroj Božího světla rozpoznán v Kristu Ježíši: To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila (J 1,5).

Fyzikální zákony nás učí, že každý přirozený zdroj světla a energie se dříve či později vyčerpá, pokud mu není energie dodávána zvenčí. Dokonce i hvězdy časem pohasnou, když se vyčerpá palivo, uvolňující energii z jejich jádra. To se

týká i našeho Slunce. Kristus je však světlem odlišné kvality. Jeho smlouva je nová a věčná, jeho světlo nikdy nepohasne. Právě proto nabyla v liturgickém roce raně křesťanské církve zvláštního významu vigílie velikonoční – noc ze soboty na neděli. Této noci přísluší noční bdění a očekávání vzkříšení našeho Pána, k němuž podle evangelií došlo v časných ranních hodinách třetího dne od jeho smrti na kříži. Velikonoční vigílie se v západních církvích slaví zpravidla podle obřadu rané církve, doloženého

z poměrně podrobných zpráv již ve 2. století po Kristu. Ten byl původně uspořádán jako slavnost světla (*lucernarium*), kterou doprovázely četby z Písma, modlitby a zpěv žalmů. Jednotlivá čtení připomínala důležité momenty dějin spásy od stvoření světa (vyjití Izraele z Egypta, přechod Rudého moře, vstup do zaslíbené země, příslib nové smlouvy u proroka Jeremiáše, obraz údolí suchých kostí u proroka Ezechiele ad.) a vrcholila evangeliem o Ježíšově vzkříšení. Po bohoslužbě slova následovala svátost eucharistie. Z raných dob je doložen také zpěv *Exsultet* („Raduj se“), jehož současná podoba se ustálila v 7. století. V dalších staletích byla liturgie obohacena i o další vlivy např. galo-francké (rytí symbolů do velikonoční svíce).

Velikonoční vigílii slavili také otcové-zakladatelé Církve československé (husitské). Na jejich praxi naše církev navázala vydáním nových bohoslužebných knih, které obsahují také formulář pro

slavení velikonoční vigílie. Liturgie začíná slavností světla, při níž je připravována velikonoční svíce (paškál). Shromážděná obec pak kráčí v průvodu do kostela vedena jejím světlem a zakončuje chvalozpěvem (*Exsultet*). Následuje bohoslužba slova se dvěma čteními z dějin spásy a vrcholem v četbě evangelia. Bohoslužebná kniha zařazuje jako variantu také obnovu křestních slibů či přímo svátost křtu, čímž navazuje na starokřesťanskou tradici. Velikonoční vigílie patří k nejslavnostnějším a liturgicky nejbohatším bohoslužbám církevního roku. Na slavení je poměrně náročná. Vyžaduje dobrou přípravu a spolupráci všech zúčastněných. Obřad přímo vybízí k hojnějšímu zapojení duchovních a laiků, aby se z velikonoční vigílie stala skutečně slavnost celé shromážděné obce. Slavení je vždy spojeno také s velkou radostí. Vytváříme při něm takové místo v čase a prostoru, kde Kristus může být přítomen „zvlášť významným způsobem“. Velikonoční vigílie spolu se Zeleným

čtvrtekem a Velkým pátkem představuje symbolický vrchol eucharistického života církve, ke kterému ukazujeme v každém slavení večeře Páně, když říkáme: Kristus vprostřed nás. Ten samý Kristus, který na Zelený čtvrtek stoloval se svými učedníky, ten samý Kristus, který se za nás na Velký pátek dobrovolně vydal smrti na kříži, ten samý Kristus, který byl v noci ze soboty na neděli vzkříšen, aby nás vykoupil od hříchu a zpečetil novou smlouvu svou nevinnou krví. Kristus vprostřed nás: vprostřed shromážděných věřících jako hlava své církve i vprostřed nás samých jako naše nejvlastnější nitro – jako ten, kdo s námi žije, kdo nás stále provází a zná nás tak dobře, že je nám vždy blíž, než si dokážeme být sami. Pravý smysl velikonoční vigílie se tak ukazuje jako pokorné vzhlížení ke Kristu a očekávání jeho vzkříšení v naději. Neboť tak jako je jeho utrpení i naším utrpením, tak je také jeho vzkříšení i vzkříšením naším.

Dalibor Vik

Velikonoční biblická úvaha o starokřesťanském vyznání

Jádro velikonočního poselství a sdílení víry církve obsahuje a uchovává jedinečným způsobem starokřesťanský hymnus zaznamenaný v listě apoštola Pavla Filipským (Fp 2,8-11). Ježíš Kristus je v něm vyznáván a oslavován jako Služebník i Pán. Ve velikonočních biblických příbězích je Ježíš současně Služebníkem i Pánem. Jeho velikost se projevuje skrytým způsobem v jeho ponížení a službě. Jeho ponížení ve světě je cestou k jeho povýšení a oslavení u Boha v nebesích.

Tato role Služebníka se stává zvláště zřetelná při poslední večeři podle svědectví Janova evangelia. Ježíš, ačkoliv je skutečně Pán (J 13,13), sklání se k nohám druhých jako otrok a umývá svým učedníkům nohy (J 13,4-5). Projevuje svoji lásku k učedníkům až do konce (J 13,1), až do nejzazší meze, až k sebezmaření a sebeobětování, jak je to vyjádřeno i v hymnu v listě Filipským: „sám sebe zmařil“ (Fp 2,7). Jeho nejhlubší ponížení představuje kříž. Ježíš tak naplňuje Izajášovo proroctví o trpícím Božím Služebníkovi, který přijímá zástupné utrpení za druhé (Iz 53,1-12). Jestliže na Velký pátek spatřujeme

během pašijových událostí podobu Ježíše jako trpícího Služebníka, pak na Hod Boží velikonoční církev hlásá a slaví Krista jako vítězného a vzkříšeného Pána. Ježíšovo panství se projevuje nade vším i nad smrtí. Svědkové – ženy i muži, kteří „byli u toho“, poznávají a vyznávají Ježíše jako Pána. Po setkání

„...vzal na sebe způsob služebníka... v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno... a k slávě Boha Otce každý jazyk, aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.“

Fp 2,7-9

ve velikonočním ránu je Marií Magdalskou nazýván nejen Mistrem, ale i Pánem. „Viděla jsem Pána“ (J 20,18). I učedníci a apoštolové dosvědčují, a tím vyznávají: „Viděli jsme Pána“ (J 20,25). Vrcholným vyznáním je pak při setkání se vzkříšeným Kristem vyznání apoštola Tomáše: „Můj Pán a můj Bůh“ (J 20,28).

Během velikonočních událostí zaznává nejen slovní vyznání, ale svědkové prokazují vzkříšenému a živému Ježíšovi úctu celou svou bytostí. Vzkříšený Ježíš je podle Matoušova evangelia ten, komu je dána moc na nebi i na zemi (Mt 28,18) a před kým se musí všichni jednou sklonit (srov. Fp 2,10). Klaní se mu již ti, kteří ho jako Pána poznávají, nejprve ženy (Mt 28,9), a také později učedníci a apoštolové v Galileji (Mt 28,17). Ten, který byl takovým nezměrným způsobem ponížen, je nyní jako Pán středem úcty svých věrných učedníků a svědků. Nejde jen o chvilkový zbožný postoj, ale o úctu vůči Kristu a přijímání jeho autority v celém životě. Právě církev je místem, kde máme projevovat pravou a vřelou úctu vůči Ježíši Kristu.

Ať v našich bohoslužebných shromážděních i v osobním rozjímání v čase Velikonoc máme otevřenou mysl i srdce biblickému poselství. Ať můžeme i my poznávat zrakem víry Ježíše jako Služebníka i vítězného Pána, který byl mrtev a hle, živ je na věky věků (Zj 1,18).

Tomáš Butta
patriarcha

Ježíš na kříži

Všichni známe z Nového zákona Bible toto období a prožíváme jej v modlitbách při bohoslužbách i sami v soukromí. V tomto článku bych se chtěl krátce pozastavit u několika údajů, tak jak je uvádí především Janovo evangelium (J 19-2,19-20,23), a přiblížit je v jejich historickém kontextu. Na základě práce s internetem i jinými prameny se zamyslím nad trnovou korunou, křížem, praxí ukřižování a nápisem nad Kristovou hlavou.

TRNOVÁ KORUNA

V současnosti je na mnoha křížích ze dřeva, kamene, kovu a také na obrazech Krista. Jaká ale trnová koruna pravděpodobně byla?

Dřezovec je dřevinou s dlouhými trny, velmi pevnými a špičatými.

Původní dva druhy těchto stromů a keřů rostou v různých místech světa – severní a jižní Americe, Arábii a Africe. Rostou i u nás – především jako ozdobný strom či keř, ale většinou se jedná o dřezovec trojtrnný (*Gleditsia triacanthos*), pocházející z jihovýchodu USA, i různé šlechtěnce. Dorůstají až do 25 - 30 m. Z trnů těchto stromů Kristova trnová koruna však nemohla být, byly dovezeny do Evropy až v 17.-19. století jako okrasné do parků a východní forma by v našich klimatických podmínkách těžko přežila.

Druh dřezovce, který rostl v době Kristova ukřižování v tamních podmínkách, je dřezovec kaspický (*Gleditsia caspica*). Je nižší, dosahující při dospělosti jen 10-15 m, s korunou široce kulovitou. Má dlouhé, slabší větve, takže se snadněji splétá do věnce. Trny jsou až 10-15 cm dlouhé, větvené. Dlouhé a ostré trny tedy opravdu mohly poranit Kristovi hlavu, takže jsou kapky krve na obrazech Krista oprávněné.

Na několika místech jsem trnovou korunu (z *Gleditsie triacanthos*) věnoval sborům CČSH, také biskupovi královéhradecké diecéze i jednotlivcům a mohu potvrdit, že jsou opravdu velmi pichlavé.

KŘÍŽ

Bolestné usmrcování ukřižováním, které převzali Římané patrně od Etrusků, bylo v té době běžné a hlavně výstrahou ostatním. Dřevo kříže bylo

z kmenů nebo silných větví nejbližších dřevin, nebyl ohraněn, natož nějak ozdoben. Překřížení navíc asi nebylo stlučeno, ani sešroubováno, ale svázáno provazem, maximálně přisekáno aby lépe drželo. Nesení těchto klád, vislé a příčné, většinou neprováděl odsouzený sám, ale musel mu někdo pomoci (v Bibli Šimon z Kyrény). Kmeny byly samozřejmě velmi těžké, čímž byl odsouzený také trestán... Kříž byl patrně spojen až na místě ukřižování.

PŘIBITÍ NA KŘÍŽ

Odsouzený byl přibíjen hřeby jen v některých významných případech, jinak byl přivazován pouze na rukou provazem. Hřeby byly tehdy nákladnou záležitostí a používaly se i několikrát. Přes veškeré pátrání a úvahy není jisté, že by se byly Kristovy hřeby dochovaly. Při snímání Krista z kříže je snad Josef z Arimatie uložil...

Takzvaných relikvií hřebů z Kristova kříže se, jak známo, v historii objevila celá nekonečná řada. Stejně tak dřeva a třísek. Legenda také říká, že Helena, matka císaře Konstantina, při vykopávkách roku 326 našla několik zlomků z kříže v jeskyni na svahu Golgoty. Údajně našla tři kříže, tedy Krista a dvou zločinců, kteří byli ukřižováni spolu s ním, tři hřeby a fragment tabulky s trojjazyčnými nápisy psanými vápnem, a kousek trnové koruny.

TABULKA NAD KRISTOVOU HLAVOU

Pouze v Janově evangelium je uvedeno, že Pilát, prefekt judské provincie, nechal umístit tabulku s nápisem „*Ježíš Nazaretský, král židovský*“ ve třech jazycích – hebrejsky, řecky a latinsky. Nyní se většinou na Kristovy kříže dává tabulka s latinskou zkratkou I.N.R.I. či INRI. U východních křesťanů je někde tato čtyřpísmenná zkratka i ve všech původních jazycích i tehdejším typu písma.

Doplňuji způsobem čtení ve všech třech jazycích.

Hebrejsky: *Ješua ha nocri melek ha jehudim*

Řecky: *’Iésús ho Nazóraios ho basileus tón lúdaión*

Latinsky: *Jezus Nazarenus, rex judaeorum*

(*Ježíš Nazaretský, král židovský*).

**Tomáš Antonín Špaček,
NO Žamberk**

A jméno tvé jest bolest

(Stanislav Kubín:
Ze sbírky Oblouk návratu)

A jméno tvé
Jest bolest ženo
Bolest nade všechny strasti světa
Ta trýzeň pro jediné jméno
V němž naděje nám vzkvétá
Ta bolest matky
Bolest Mariina
Že nelze vzít už zpátky
Žal nad smrtí syna
Jméno tvé jest bolest ženo
Ta bolest matky
Ať jakékoliv nosí jméno
Synovu bídu na sebe by vzala
Bolestí tou puká i skála
Krvavé slzy ji zkrápějí
K nebesům se tyčí zkříženy
Horizont i vertikála
Všech lidských vin i nadějí

Tichý král

(Stanislav Kubín:
Ze sbírky Klečící Bůh)

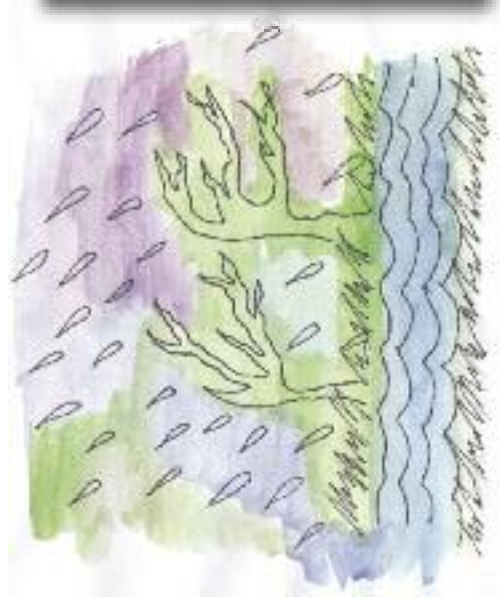
Koberec ratolestí palmových
I v prachu cesty pláště
A na oslátku
tichý Král
Hosana zástupů
hosana
A křik nenávistné záště

Ukřižuj!
Ukřižuj!

Podnes křížujeme
A reptáme
Proti vlastním křížům
Svého žití

Strach z hřebů vin
Vetknutých
do našeho Já
Nám brání
Nikdo nechce být
Šimonem z Kyrény

Ticho tvého srdce Králi
našimi vinami křičí

Nakreslila: Lucie Krájetníková

Aprílový duben

Počasi nám dělá divy,
že se člověk jenom diví.
Slunce svítí, vítr fouká,
od deště je mokrá louka.

Chvilí teplo, potom zima,
pokouší se o nás rýma.
Za kamnami ještě budem,
řádní aprílový duben.

Jitka Vestfálová (Landová)

Co můžu udělat já?

Rada šestá: Jezme sezónní a místní potraviny!

Minule jsme si říkali, že je určité zdravé nahradit část masa v našem jídelníčku zeleninou. Pokud nám záleží nejen na vlastním zdraví, ale i na zdraví naší planety, budeme přemýšlet i při nákupu zeleniny. V dnešní době jsme zvyklí, že v obchodě seženeme v podstatě cokoliv, nezávisle na roční době nebo na místě, kde určité ovoce nebo zelenina roste – máme celý rok banány, jahody, ananasy, pomeranče, rajčata, salát atd. To je možné jen proto, že za námi tyto plodiny urazí tisíce kilometrů na lodích a jiných dopravních prostředcích, navíc velké množství z nich je pěstováno v umělé vytvářeném prostředí ve sklenících. Daní za toto naše pohodlí je obrovské množství spotřebované energie a na druhé straně velké emise skleníkových plynů. A navíc, přiznejme si, všichni určitě uznáme, že takové jahody nebo

rajčata, vypěstovaná v létě na naší zahrádce, chutnají mnohem lépe, než ty „umělé“ plody, co si můžeme v lednu koupit v supermarketu. Když se budeme alespoň částečně snažit kupovat to, co právě v danou dobu dozrává v místě, kde žijeme (např. jahody, třešně a rajčata v létě, jablka a hrušky na podzim, zelí, mrkev a brambory v zimě – ty se dají dobře uskladnit), máme se aspoň vždycky na co těšit. Taky se podívejme, kde prodávané ovoce nebo zelenina vyrostly – obchody to už uvádějí – a můžeme dát předost třeba místním jablkům před dovážnými. Nebudou třeba tak krásná na pohled, zato v sobě mají méně chemických postřiků. A když v létě vyrazíte na dovolenou do ciziny, dopřejte si zase místní plody a speciality – uvidíte, že je to zábava!

JK

Modlitba

Dnes rozlily se vlny,
Kry ledu odplouvají,
a život tajuplný
se budí v celém kraji –

Strom rozeprná dlaně
i s dary příštích plodů,
a lány polí, stráně
již prosí za úrodu –

Tak modlime se všichni,
když jarní květy raší:
K nám, Boží lásko, výchni
a žehnej zemi naší!
Miroslav Matouš

Prázdný hrob

je jedním z hlavních symbolů Velikonoc. Najdete pět rozdílu mezi dvěma obrázky?

Povolání u Bibli 6. Obchodníci, směnárníci

Ačkoliv židovský národ je tradičně považován za velmi dobré a zkušené obchodníky - v moderní době například vynalezli obchodní domy - v Bibli o obchodnících zase tolik zmínek nenajdeme. Je to například podobenství o perle (Mt 13,45-46), kde Ježíš přirovnává království nebeské k situaci,

o vlastní než váš prospěch. Asi nejznámějším místem, kde se v Bibli setkáme s obchodníky, je příběh o tom, jak Ježíš vyhnal z chrámu směnárníky a prodáváče holubů a jiných obětních zvířat. Najdeme ho ve všech čtyřech evangeliích (Mt 21,10-14; Mk 11,15-19; L 19,45-46; J 2,13-17). Do chrámu v Jeruzalémě tradičně putovaly zástupy lidí z blízkého i širokého okolí, mnozí z nich i ze vzdálených zemí. Nejvíce jich sem přicházelo v době svátků. Při své návštěvě chtěli vykonat předepsané oběti. Z tohoto důvodu se přímo na chrámovém nádvoří vytvořilo tržiště, kde si každý přichodzí mohl pohodlně koupit potřebné zvíře, případně vyměnit cizí peníze za místní měnu. Co Ježíše, jindy tak mírného, tolik roz-

kdy obchodník, kupující krásné perly, objeví jednu tak drahocennou, že prodá všechno, co má, aby ji mohl koupit. V knize Strachovec najdeme pěkné poučení, že se člověk nemá radit s obchodníkem o směně – v takovém případě není moudré se na jeho radu spolehnout, protože mu půjde spíš

hněvalo? Prostě to, že své obchody neměli provádět přímo v chrámu – ten má být místem modlitby a klidného rozjímání, nikoliv hlučným tržištěm. Mysleme na to, až půjdeme příště do kostela!

JK

Makreslíka: Lucie Krájčířková

Soutěž o tři knihy

Posílejte nám řešení této „velikonoční osmisměrky“ nejpozději do poloviny května na adresu jana.krajcirikova@ccsfn.cz nebo poštou do redakce, abychom třem z vás mohli poslat knihu – jména výherců otiskneme v červnové Cestě.

P	L	A	Č	Z	Ě	N	K	E	L	E	V
U	G	O	L	G	O	T	A	J	K	Ř	I
Ž	P	E	T	R	P	CH	I	L	A	K	N
CH	A	B	T	I	L	D	O	M	O	A	M
S	R	D	L	S	A	B	I	V	J	A	É
U	N	Á	A	Š	E	C	O	B	Ý	B	L
T	T	A	M	R	Í	M	É	B	O	V	A
S	O	É	Á	N	Z	L	A	R	Ě	Z	Z
I	K	N	D	CH	CH	K	H	N	Ř	Ť	U
R	E	E	Í	I	E	Ř	E	Č	E	V	R
K	Č	Ř	Í	V	Ž	Í	M	A	R	I	E
U	H	Š	E	Š	Í	Ž	E	J	N	Ý	J

BERÁNEK	JAN	MARIE	VEČEŘE
GETSEMANE	JERUZALÉM	MODLITBA	VELEKNĚZ
GOLGOTA	JEŽÍŠ	OBĚT	VINO
HROB	JIDÁŠ	PETR	ZRADA
HŘÍCH	KALICH	PILÁT	ZIDĚ
CHLĚB	KRISTUS	PLAČ	
CHRÁM	KŘÍŽ	UČEDNÍCI	

Blahopřejeme výhercům soutěže z únorového čísla:
(Tajenka: Národní služba)

Eliška Karasová z Louňovic pod Bláníkem,
Klaudie Petres z Blanska
a Pepa Kohout z Kollína

Proč v Našepytlích nebylo objeveno bludiště 5. část

Až druhého dne jsem se mohl přesvědčit, že Jaroslav je hotov uskutečnit, co si předsevzal. Bylo pozdní odpoledne, pravě venkovské červencové odpoledne, v němž Našepytle lehce podřimovaly, zatímco slepice táhle krákoraly. A v tom zdánlivém klidu začala ta veliká věc, o níž neměl nikdo až do té chvíle tušení. V Suchém žlebu se sešlo šest hrozivých postav se stříbrnými knoflíky na ramenou, šest postav, které – ač se dobře znaly – se nyní oslovovaly pouze číslem. Všichni byli ozbrojeni lopatou, rýčem nebo krumpáčem. To byl Klub lehkých srdcí. Dodnes mně cosi nevysslovitelného sevěře ledovou rukou srdce, když si na ten okamžik vzpomenu. „Kde je číslo 6?“ zvolal tlumeně, ale rázně Jaroslav, vlastně ne Jaroslav, nýbrž č. 1. „Musí vozit Alenku v kočárku,“ vysvětlouvalo č. 7, avšak z výrazu č. 1 bylo vidět, že č. 6 bude nenápadně a rafinovaně zprovozeno ze světa nebo jiným způ-

sobem znemožněno. Pak č. 1 bez meškání vytáhl shora uvedený plánek, ukázalo na docela určité místo v Suchém žlebu a poručilo: „Zde budeme kopat.“ Dali jsme se mlčky, avšak s nadšením do práce. Dva členové s lehkými srdci kopali krumpáčem, dva ryli rýčem a dva házeli hlínu stranou. Po chvíli jsme si nástroje vyměnili. Práce šla rychle kupředu. Za hodinu jsme už stáli do půl lýtek v jámě, která se měla stát tajným východem z bludiště. Tu č. 3 pokročilo s lopatou o několik stop kupředu – a právě v té chvíli č. 5 zvedlo krumpáč, který byl na konci nepořádně zaklíněn hřebíkem. Ozval se trhavý zvuk a č. 3 se začalo ohmatávat vzadu na kalhotách. Napjatě jsme očekávali výsledek. Tu se č. 3 začaly koulet z očí slzy a tvář se mu stáhla do breku. Hned jsme poznali, kolik uškodilo. Díra v kalhotách!

Zdeněk Svoboda
(dokončení příště)

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Čuňátko a Zlatíčko

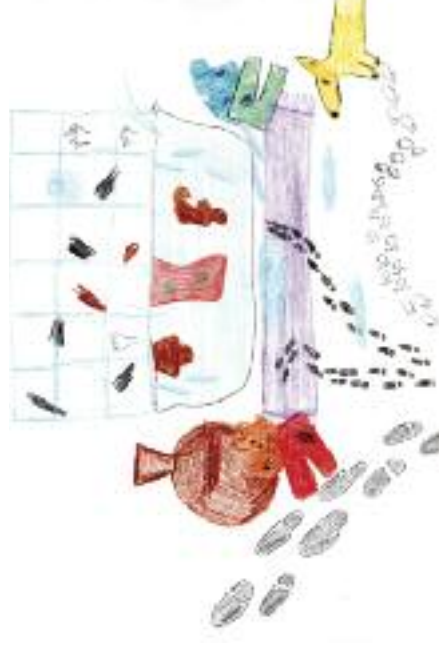
Část 7. Jarní úklid

Jako v mnoha jiných domácnostech, pustila se maminka Nováková do velkého jarního úklidu. Vybrala si k tomu víkend, kdy zůstala sama doma, protože tatínek Novák odjel s oběma dětmi a se psem na chalupu. Rozhodla se, že umyje všechna okna a dveře, vydrbala koupelnu, pečlivě oprášila všechny keramické sošky na policích, obrazy, vyleštila zrcadla, vyprala záclony a závěsy, navoskovala parkety...

Když všechno v neděli pozdě odpoledne dodělala, unavená, ale spokojená, že je práce hotová, vrátila se rozdováděná rodinka domů.

S nadšením v očích mamince vyprávěli, jak šli na výlet do lesa, kde vylezli na skálu, potom uklouzli na blátě a po zádech sjeli až dolů. Tatínek mamince s omluvným úsměvem předal velký pytel špinavého prádla. Ještě že si v té špině nesedli do auta, myslila si v duchu maminka a nesla prádlo k pračce. Až teď si ale všimla bláťavých stop na podlaze v předstíni, protože boty měli všichni pořádk umazané. A psi tlapy rovněž zanechávaly výrazné otisky. Děti běžely do kuchyně, že mají obrovský hlad. Jakmile uviděly oblíbenou bábovku,

kteou jim milující maminka upekla, vrhly se na ni a brzy byly drobky všude kolem. Když se vzápětí nahruly do vany, aby se vykouपालy, opustily koupelnu ve stavu

Nakreslila: Eliška Zapřová

zdaleka ne tak čistém, jaký byl ještě před chvílí.

Navíc začalo pršet, takže krásné umytá okna budou za chvíli opět zacamakaná... Mamince bylo nad tou marnou prací do pláče. Co myslíte, pomohl i u Nováků Zlatíčko? Tentokrát ne, ale maminka bez pomoci přece jen nezůstala. Když to viděl tatínek, zastyděl se, že na kluky nedal lepší pozor, každého plácl přes zadek, nařídil jim vyluxovat drobky a sám umyl koupelnu i podlahu v předstíni. Tak co myslíte, zvládneme ty naše nepořádky také sami?

Jana Krajčířková

Zelený čtvrtek

Proč se vlastně tento den jmenuje „Zelený“? Je to snad proto, že někde se tradičně na Zelený čtvrtek jí špenát? Určitě ne – tento lidový zvyk se spíš naopak

nekvášené chleby, hořké byliny a pili víno. Pán Ježíš poté promešl známá slova ustanovení večeře Páně – vyzval učedníky a všechny jejich následovníky, aby na památku jeho

oběti spolu lámali chléb a pili víno z kalicha. V řadě našich náboženských obcí se ujal zvyk na Zelený čtvrtek si tyto události připomínat hodem beránka – pesachovou večeří. Ježíš jako výraz toho, že bychom si měli navzájem sloužit, umyl svým učedníkům nohy. Také tento obřad bývá někdy zatřezován při připomínání velikonočních událostí.

odvozuje od označení dne. To ale se zelenou barvou nemá původně nic společného. Vzniklo přeusmyčkou – určitým zkromolením – původního německého jména Greindonnerstag, což znamená lkavy, uplakany čtvrtek, na Gründonnerstag, což je německy právě Zelený čtvrtek.

Jinak Zelený čtvrtek je spojen především s poslední večeří Pána Ježíše s učedníky.

Jako všichni židé v ten den jedli na připomínku vyvedení Izraelců z egyptského otroctví tradičního velikonočního beránka,

Po večeři se Pán Ježíš odebral do Getseman-ské zahrady, kde se modlil, zatímco unavení učedníci usnuli. Vzápětí Jidáš, který Pána Ježíše zradil židovské radě, přivedl vojáký, kteří jej zajali. Ježíš byl vyslyšán nejprve před židovskou radou, poté před římským vládcem Pilátem a judským králem Herodem. Během výslechu před radou Ježíše třikrát zapřel učedník Petr, protože se bál, aby nebyl potrestán spolu s ním.

Jana Krajčířilková

Nakreslila: Lucie Krajčířilková

Deset velikonočních postav

Příběh Velikonoc určitě znáte, děti, proto věříme, že pro vás nebude těžké poznat, ke které postavě se vztahuje stručný popis.

Petr, Jan, Jidáš, Šimon z Kyrény, Marie Magdalská, Pilát, Josef z Arimatie, Nikodém, Barabáš, Herodes, Antipas

1. Jeden z Ježíšových učedníků, kterého obzvláště miloval. Svěřil mu do péče svou matku.
2. Muž, jenž si vyžádal Ježíšovo tělo, aby je mohl pohřbit.
3. Římský mistrodivitel, který na přání zástupu odsoudil Ježíše k smrti, ačkoliv na něm žádnou vinu nenašel.
4. Učedník, jenž Ježíše zradil za třicet stříbrných. Když viděl důsledek svého činu, vzal si život.
5. Jidský král, který dal popravít Jana Křtitele a vyslyšel Ježíše před popravou.
6. Muž, kterému římská vojská uložili, aby po-
mohl Ježíšovi nést těžký kříž.
7. Žena, která Ježíše věrně následovala a našla jeho prázdný hrob.
8. Zlocíneck, který na přání zástupu dostal místo Ježíše svobodu.
9. Učedník, který ačkoliv se zapřísahal, že Ježíše nikdy nezapře, třikrát jej po jeho zatčení ze strachu zapřel, ještě než kohout zakokrhá.
10. Člen židovské rady, tajný Ježíšův následovník, který jej navštívil jednou v noci. Pomáhal při Ježíšově pohřbu.

Nakreslila: Lucie Krajčířilková

Červené svátky v Banátu

V prázdninovém čísle jsme vám představili komunitu českých krajanů žijící od první poloviny devatenáctého století v jihovýchodním Rumunsku v oblasti nazývané Banát. V době svého odchodu ze staré vlasti si s sebou tito lidé odnesli tehdejší životní styl i tradice, ze kterých se mnohé zachovalo. Nejsilnější z nich je hluboká víra v Boha, která našim krajanům dodávala sílu v nelehkých dobách.

Víra provází jejich každodenní život v míře, která je u nás obvyklá jen v opravdu hluboce věřících rodinách; v českých vesnicích v Banátu je ale patrná na každém kroku. Ve vsích i v krajině je téměř nemožné najít neozdobený kříž, v neděli jde velká část obyvatel do kostela a o svátcích jdou prakticky všichni. K této skutečnosti přispěla značná izolovanost od okolního, vesměs rumunského pravoslavného obyvatelstva. I když od devadesátých let s odchodem místních do staré vlasti a v menší míře i do rumunských měst dochází k citelnému úpadku tradic, jsou mnohé dosud udržovány. Oslava církevních svátků je pak záležitostí celé komunity. V Banátu je krásně po celý rok, nicméně návštěva v době svátků je zvláště pro věřícího člověka nezapomenutelným zážitkem. Příchozí se může zcela přirozeně připojit a naplno pocítit Boží blízkost, o které jsme psali v minulém příspěvku. Svátky, které se z mnoha důvodů nabízejí, jsou Velikonoce. Jednak jsou s nimi spjaty celkem pochopitelně největší oslavy, jednak jsou v příhodné době, kdy se na rozdíl od vánoční doby není problémem do Banátu dostat. V Banátu se Velikonoce nazývají červenými svátky podle

barvených vajíček a podle slunce, které mívá zjara často červený nádech.

MASOPUST

Velikonocům tradičně předchází postní doba. Stejně jako u nás bývá nebo spíše bývalo předcházející masopustní období zakončeno bály. V minulosti bývaly běžně tři a jeden z nich býval vyhrazen dětem. Poměrně pravidelně se bál koná na Gerníku, kde se zdařilo obnovit tradici do té míry, že ženy přicházejí v tradičních parádních krojích. Pokud se nad tím někdo pozastavuje, pak je třeba říct, že gernický kroj je ze všech banátských krojů nejnákladnější a nejsložitější. Skládá se z vrchní sukně, tří až čtyř silně nabíraných spodních sukní, halenky (jupky), zástěry, šátku nebo ozdob do vlasů. Na jednu běžnou banátskou sukni je třeba dva metry látky, na gernickou ještě o něco víc. Všechny součásti je potřeba vyprat, naškrobit a hlavně vyžehlit. U takového množství bohatých sukní je to „zábava“ na několik dní. Masopust končil v úterý voděním medvěda, muže ovinutého slaměnými povříslý upoutaného na řetězu a vybaveného zvoncem. Povřísla se pak páčila, aby spolu s nimi byly zničeny masopustní hříchy. Veškerá zábava a veselí končí půlnocí.

POSTNÍ DOBA

Popeleční středou začíná postní doba, spojená s přijetím tradičního popelce. Postní doba s sebou přináší ztišení. Je zakázáno tancovat, nepořádají se svatby ani křtiny. Lidé se oblékají střídavě, vyhýbají se křiklavým barvám, zejména červené. Během celé postní doby věřící přicházejí dvakrát nebo i třikrát do týdne do kostela společně se pomodlit křížovou cestu. Pátou postní nedělí, smrtnou, se kříže zakrývají fialovou látkou. Ženy přicházejí na bohoslužbu v černých nebo šedých smutečních krojích. Velký velikonoční oktáv začíná Květnou nedělí. Na tuto bohoslužbu přicházejí ženy tradičně v bílých krojích a stejně jako u nás v katolických kostelech se při bohoslužbě světlí kočičky. Pokud jsou Velikonoce v pozdějším termínu, trhají se kočičky v předstihu a do Květné neděle se uchovávají v chladu ve sklepích. Posvěcené se pak z kostela odnášejí nejen domů, ale i na hřbitov na hroby zemřelých. Kočičky se zapichují i na okraje polí, zejména těch, kde byla nebo bude zaseta pšenice, která jako místní nejcitlivější plodina vyžaduje největší ochranu. Kočičky ponechané doma se zapalují, pokud se blíží nějaká pohroma, jako například silná bouřka, nebo je někdo vážně nemocen. V některých kostelích se o Květné neděli konají pašije.

ZELENÝ ČTVRTEK

Na Zelený čtvrtek probíhá slavná bohoslužba s omýváním nohou 12 mužům. Podle toho, jak líčí Velikonoce děti v Gernickém školním kalendáři z roku 2004, se nemusí jednat jen o starší „zasloužilé“ členy farnosti. Všechny děti totiž mluví výslovně o chlapcích. Umývání nohou chlapcům-ministrantům namísto členům farní rady zavedl po svém příchodu do eibentálské farnosti otec Václav Mašek. Na Zelený čtvrtek umlkají zvony a na jejích místa nastupují hrkáči. Dříve byla tato funkce vyhrazena chlapcům. V poslední době, kdy je mladých málo, jsou do skupin hrkáčů přibírána i děvčata. Každou skupinu vede kaparáš, kterého všichni poslouchají. Hrkáči se poprvé scházejí na Zelený čtvrtek večer, kdy se domlouvají a učí písničku, kterou své občůzky provázejí.

VELKÝ PÁTEK

Poprvé se hrká při rozednění na Velký pátek a pokračuje se až do vzkříšení. Je to poměrně náročné, protože se s hrkáním musí několikrát denně obejít, tedy spíš

oběhnout celá vesnice. Na klucích i holkách je však vidět radost z jejich výlučného úkolu. Obchází se vždy ráno, v poledne a večer a k tomu ještě před každou bohoslužbou. Během obchůzky děti zpívají: „A ty, Jidáši nevěrný, cos to učinil, zes Pána svého židům prozradil? Židi nevěrný, na kopci černým, kopali jámu, Ježíši Pánu, aby ho jali, ukřížovali, na Velkej pátek do hrobu dali, na Bílou sobotu zas vykopali. Tento smutnej čas obrátil se vesele, zato my se radujeme, že

Pán Kristus z mrtvých vstane. „Při klekání se pak začátek mění na „Klekání zvoníme, Jidáše honíme, Jidáši chraň se, cos to učinil...“ Text písničky se mírně liší mezi vesnicemi stejně jako hrkačky. Zatímco v Gerníku potkáme kluky s hrkacími bedničkami zavěšenými okolo krku nebo na rameni, v Bígru se setkáme s plochými podlouhlými hrkačkami nazývanými basami. V Rovensku mají hrkače podobu jakéhosi trakářku. Každá skupina má i jednoduché klepačky. Na Velký pátek začíná přísný půst, který na rozdíl od nás končí až vzkříšením na Bílou sobotu. Kromě půstu se k Velkému pátku váže řada obřadů. Hned po ránu se lidé vypravují omýt k prameni, aby ze sebe smyli všechnu špatnost a vyprosili si ochranu před nemocemi a zlými silami. Někdy se omývání odbývá jen doma. Do vědra se nabere voda, tou si dotýčný potřě obličej a kapky rukama ostříkuje co nejdál od sebe při odříkávání: „Ráno, ra-

nečko, dřív než vyjde slunečko, než jsou židé Pána Krista jali, ptali se ho, je-li mu zima či není, není ani nebude, kdo mu zachovávat bude, na zimnici stonat nebude.“ Zbylá voda se pak vychrstne co nejdál. V Gerníku se děti chodí omývat k velkému prameni na severozápadním okraji vesnice ke konci ranní velkopáteční řehtací obchůzky.

Od deseti hodin proběhne poslední pobožnost křížové cesty. Výjimečná je tato pobožnost v Gerníku, kde jsou jednotlivá zastavení umístěna na svahu proti kostelu. Před začátkem pobožnosti jsou do jednotlivých kapliček umístěny obrazy malované na plechových tabulích. Od kostela vyráží průvod s fábory, křížem se zahaleným Spasitelem a nástroji Kristova mučení, které nesou děti. Za těmito hlavními aktéry jde sbor zpěváků. Kromě hlavních aktérů jsou všichni oblečeni ve smutečních šatech, stejně jako na Smrtnou neděli nebo na pohřbech. Kromě těchto příležitostí smuteční kroje nosí vdovy. Pokud ženy již (nebo ještě) smuteční kroje nemají, oblékají si černé halenky a kalhoty nebo sukně. Nikoho nenapadne jít v barevném oblečení. Pokud se někdo takový vyskytne, pak je to na 99 % turista. Průvod se za zpěvu zvolna přesouvá mezi jednotlivými zastaveními. U každého se přečte příslušná část textu, přičemž stěžejní pasáže děti odehrají. Je krásné pozorovat, jak

moc jsou děti do velikonočních oslav zapojeny a jak významné role během obřadů hrají. Po závěrečné modlitbě na vrcholu křížové cesty u tří křížů se shromáždění pomalu rozchází. Muži sbírají a odnášejí do bezpečí fary obrazy. Ostatní za tlumeného hovoru nebo v tichém rozjímání odcházejí do svých domovů. Zvláště pokud Velikonoce vycházejí na jeden z pozdějších termínů, mohou se všichni kochat probouzející se jarní přírodou a zpěvem ptáků, kterých je v Banátu opravdu hodně. Na stráni v okolí křížové cesty pokřikují krutihlavové a dole u potoků jsou běžně slyšet oba slavíci, nám známý obecný i u nás méně hojný slavík tmavý, dříve nazývaný uherský, ke kterým se často přidá u nás prakticky vyhynulý skřivan lesní. Kulisa je doplněna kvetoucími švestkami, slívami, blumami, trnkami či jak se těm všem ovocným stromům s modrými plody ve zdejších krajích říká.

Od tří hodin odpoledne začíná další po-

božnost kladení Pána Krista do hrobu. Socha zraněného mrtvého Krista, sejmutého z kříže, se ukládá do stylizovaného hrobu, vystlaného ozdobnými poduškami a obloženého jarními květinami i zelenou narašenou pšenicí. Někdy je pšenice nasetá do dřevěného kříže, na který se pak socha klade. Kristus na kříži, zahalený od Smrtné neděle fialovou látkou, se odhaluje a klade do blízkosti hrobu. Před položením Krista jej každý z přítomných políbí. Zvyk líbání Krista se v Banátu dosud svědomitě dodržuje. Krista jdou k oltáři všichni políbit na konci každé bohoslužby. V blízkosti Božího hrobu hoří svíčky. Nedílnou součástí scénérie je i kasička nebo miska na drobné finanční příspěvky.

BÍLÁ SOBOTA

Na Bílou sobotu mnohde pokračuje velkopáteční půst. Celý den se nese přípravami na večerní vzkříšení. To začíná až po slunce západu. V odhadnutou dobu se všichni sejdou před kostelem a vyčkávají, až slunce skutečně zajde za obzor. Poté následuje svěcení ohně a vnesení světla Kristova do svatostánku. Za ním přicházejí slavnostně oděné družičky nesoucí na zdobených polštářcích nástroje Kristova umučení. Vlastní bohoslužba je stejná jako v našich katolických kostelích až na to, že se často nečte všech sedm starozákonních čtení. Důvod je celkem prostý: po bohoslužbě následuje průvod vsí, který zabere s přehledem další hodinu. Průvod je podobný tomu z křížové cesty. Za nosiči praporů kráčí pod baldachýnem kněz nesoucí nejsvětější svátost oltářní. Odlišné jsou i zpěvy a oblečení, které je tentokrát barevné slavnostní. V černém zůstávají jen zmíněné vdovy. Ti, kdo mají kraj, si jej pro tuto příležitost většinou obléknou, takže alespoň někoho tradičně oblečeného můžeme potkat ve všech vesnicích – kromě Eibentálu, kde se kraj nedochoval. I když není možné kvůli rozlehlosti obejít celou vesnici, nedá se říct, že by průvod byl jen symbolický. Velmi obřadně a pomalu se za zpěvu postupuje vesnicí, kde se za okny rozsvěcejí svíčky, což celé akci dodává zvláštní kouzlo.

BOŽÍ HOD A PONDĚLÍ VELIKONOČNÍ

Na Boží hod velikonoční po ránu obcházejí řehtáči vesnici, aby dostali zaslouženou odměnu, vajíčka, sladkosti a často i peníze. Dopoledne se pak koná velká bohoslužba a po ní slavnostní rodinný oběd. K němu se podle možností tradičně

podává pečené kůzlečí, skopové nebo telecí. Pokud k takovému obědu jsou pozvaní turisté ubytovaní u dotyčné rodiny, je to pro ně opravdu velká čest. Po obědě se pojídají barvená velikonoční vajíčka. Často si je lidé nařukávají vzájemně. První řekne: „*Kristus vstal z mrtvých.*“ Druhý nastaví své vajíčko a při úderu odpovídá: „*Pravda, že vstal z mrtvých.*“ Či vajíčko při tukuání podlehne, musí ho dát tomu druhému. Protože ale zjara nesou slepice jako o závod a Velikonoce jsou ve znamení všeobecné hojnosti, nemusí se nikdo strachovat, že by se velikonočních vajíček dosyta nenajedl, ani kdyby všechna jeho praskla.

Pondělí velikonoční se pak nese ve znamení dozvuků předchozích svátků. Ranní koledování se nese v duchu dětského vlnění kmotrům, příbuzným a známým. Děti obcházejí s pomlázkami a opět dostávají vajíčka a sladkosti. Na rozdíl od vánoční koledy, která má hodně přátelský a družný charakter, kdy lidé za zpěvu vycházejí do ulic a vzájemně se navštěvují, má nebo spíše měla velikonoční koleda soukromější ráz. V minulosti jistě sloužila dětem jako přilepšení. Svědčí o tom výrok jedné moje známé, která řekla, že dnes už děti na koledu nechodí, protože jim sladkosti bez problémů koupí rodiče. Zajímavá musí být koleda v Rovensku, kde se chodí místo s pomlázkou s dlouhým šípkovým prutem. Příčina je prý v tom, že v okolí nerostou vhodné vrby. Každopádně ale šípkový prut může být vnímán jako celkem výmluvný prostředek k získání

pamlsků a jejich vydání jako akt sebeobran. Naštěstí se jim nevyšlehávají děvčata. Velikonoční vyšlehávání děvčat totiž není v Banátu na rozdíl od nás zvykem. V některých kostelích bývá i v pondělí bohoslužba. Je třeba říct, že všechny popsané bohoslužby se nekonají a ani v minulosti nekonaly v klasické formě ve všech vesnicích. Důvodem je malý počet kněží, kteří dnes stejně jako v minulosti mají na starost vždy více vesnic a odsloužit všude vše je nad jejich síly. Většina zmíněných bohoslužeb probíhá v Gerniku, kde sídlí kněz. Ačkoli není původem Čech, za léta služby se česky velmi slušně naučil. Do loňského roku sloužil české mše prakticky každý den, tedy i o Velikonocích, jediný český kněz, pan děkan Václav Mašek v Eibentále. Během loňského podzimu přesídlil na odpočinek do Bígru, kde zatím denně slouží, takže se dá očekávat, že tam všechny zmíněné

bohoslužby letos proběhnou. Do Eibentálu a do Svaté Heleny nepochybně zajdou rumunsky hovořící kněží z měst. Většinou je zde praxe taková, že maximum bohoslužby proběhne v češtině a rumunsky je jen kázání. Občas, například jako v Rovensku, vypomáhají kněží příjíždějící z Čech. Pokud se na příslušnou bohoslužbu nedostaví kněz, proběhne pobožnost pod vedením místního modlíče, který zajišťuje pobožnosti bez přítomnosti kněze o nedělích.

K obědu se opět schází rodina a přátelé. Odpoledne se často nese ve znamení loučení, kdy se děti, další příbuzní i turisté, co přijeli na svátky, zvolna vydávají na zpáteční cestu. Všichni si domů vezou výslužku v podobě všemožných dobrůtek. Mnozí, hlavně ti věřící, odjíždějí s krásným duchovním zážitkem a radostí z nevěsedně prožité oslavy Kristova zmrtvýchvstání. **Hana Skálová**

Kříž, Ježíš a Židé

Pro badatele na poli raného křesťanství a judaismu druhého Chrámu může být jednou z nejkontroverznějších otázek význam Ježíšova kříže. Ten se v průběhu dějin stal pro křesťany i Židy symbolem naplněným velmi silným obsahem. Aktuální zamýšlení pojednává o některých možných závěrech na základě četby synoptických evangelií a raných židovských pramenů. Nečiní si nárok na pravé a adekvátní pojetí – nicméně doufá, že postihne opomíjený aspekt Ježíšova utrpení.

Podle synoptických evangelií Ježíš žádal ty, kdo toužili stát se jeho žáky, aby vzali svůj kříž a následovali ho. Podle uspořádání událostí v těchto pramenech vznášejí Ježíš odvážný požadavek k následování v době, kdy byla jeho popularita tak říkajíc na vrcholu. Je to poněkud neobvyklá a matoucí výzva; nepřekvapí, že řada ba-

datelů zde viděla dodatek, jenž církev vložila poté, co se Ježíšovo ukřižování vtisklo do srdcí a myslí rané komunity. Pak bychom ho mohli chápat jako povelikonoční tvrzení, přizpůsobené podmínkám nového společenství po osudových událostech pašijového týdne. Ale neexistuje i jiné vysvětlení? Nemohl židovský učí-

tel při výkladu, co je uřednictví, narážet na skutečnou římskou praxi?

Původ rčení je snadné detekovat v hebrejském stylu, jenž stojí za jedním z pravděpodobných hebrejských pramenů synoptiků. V evangeliích se tento vůbec první odkaz ke kříži vyskytuje v zásadě ve dvou kontextech. Jedna verze se nachází v sérii spolu nesouvisejících výroků a prozrazuje řecký syntax a redakční práci (Mt 16,24-28, Mk 8,34-9,1, L 9,23-27).

Podívejme se však nyní na kontext druhý, jenž je patrně založen na solidnějších pramenech (Mt 10,37-38, L 14,25-33). Zde zjistíme, že pasáž se ve starší verzi patrně nachází u Lukáše. Například počáteční slova „*Kdo přichází ke mně a nedovede se zřít svého otce a své matky...*“ ➤

(L 14,26), byla poněkud zmírněna v Matoušově verzi: „*Kdo miluje otce a matku více než mě*“ (10,37). Také Lukášovo „*Nemůže být mým učedníkem*“ je pravděpodobněji než Matoušovo „*není mne hoděn*“; Matoušovo „*...a nenásleduje mne*“ (10,38) je druhotně vzhledem k Lukášovu 14,27: „*a nejde za mnou*“. Lukáše 14,27 lze ve skutečnosti rekonstruovat do podoby, která reflektuje hebrejský idiom z doby mezi pozdní biblickou hebrejštinou a hebrejštinou Mišny: ***Kdo na sebe nevezme svůj kříž (či ukřižování) a přijde za mnou, nemůže být mým žákem.***

U L 14,27 výrok nevykazuje doklady redakce v řečtině a je patrně původní. Můžeme také konstatovat, že podobenství, která po výroku u Lukáše následují, dobře korespondují s tématem nároků a riskování při následování mistra.

Může výrok, přisouzený židovskému učiteli z doby druhého Chrámu, skutečně reflektovat realitu historického kontextu? Užil by skutečně Ježíš takovou metaforu pro své následování?

Trest smrti ukřižováním je starý. Nevynalezli ho Římané, ačkoli ti objevili jeho nesporné „výhody“ coby způsobu potlačení lidového odporu: postava ukřižovaného člověka musela vyvolávat intenzivní pocity strachu, a to i v době, kdy bylo násilí téměř na denním pořádku.

Ačkoli bylo utrpení židovského lidu pod Římany skutečností, kterou zmiňují téměř všichni dějepisci té doby, jen několik znamenalo zcela zřejmé důsledky ve vztahu k Ježíšově smrti. Je možné, že byla role, kterou sehrál Pilát jako reprezentant Říma v odsouzení a popravě Ježíše, z logických důvodů minimalizována? Je náhoda, že termín „Římané“ synoptikové neuvádějí a v evangeliích k nim takto odkazuje jen Jan a to pouze jednou (11,48)? Je tragické, že ve velmi rané době v historii církve se kříž stal symbolem tzv. židovského odmítnutí Ježíše a symbolem kolektivní viny za jeho ukřižování. Některým církevním otcům se zdálo zcela logické konstatovat: Židé zabili Krista a podle toho je třeba s nimi nakládat. Tito církevní otcové se příliš netrápili se zjišťováním historických faktů. Ani se nezamýšleli nad textem ve Sk 4,27 o tom, že na Ježíšově zatčení a exekuci spolupracovali představitelé Říma a jisté židovské elementy. V rané době se tak vědomí o kolektivním podílu všech Židů na Ježíšově smrti stalo samozřejmou součástí patristické teologie; starší téma zabíjení proroků bylo vztaženo i na Krista, Mesiáše.

Jiný pohled na kříž se však ukáže, když se na něj podíváme v historickém kontextu: jeví se pak jako symbol připravenosti Židů podstoupit utrpení za víru. Mojžíšova závěť, židovské dílo, které patrně předcházelo Ježíšově době, tak hovoří o ukřižování obřizky: „*A přijde na ně náhla odplata a hněv, jaký nezažili od věků až po tuto dobu, kdy vůči nim pozvedne krále králů pozemských a sílu s velikou mocí. Ten dá ukřižovat vyznavače obřizky. Neboť ty, kteří budou odpirat, dá mučit, vydá je v poutech do vězení a jejich manželkami podělí pohany...*“ Za tyto činy násilí má být zodpovědná osoba nežidovského původu, král králů země. Čtenáři Nového zákona okamžitě rozpoznají narážku na obřizku coby označení Žida, což je terminologie, která se objevuje ve Skutcích a v Pavlových epištolách.

Mezi svitky od Mrtvého moře čteme v 4QpNah 1,7-8 o mužích pověšených za živa na dřevo. Předpokládá se, že zmínka odkazuje k ukřižování – způsobem, jenž reflektuje několik novozákonních pasáží. Jelikož Josef Flavius zaznamenává, že hasmonejský král Jannaeus poslal v r. 88 př. Kr. na smrt na kříži osm set farizeů, badatelé se shodují, že zmíněný svitek naráží právě na tuto tragickou událost.

V rabínské literatuře je předepsáno, aby po popravě bylo tělo odsouzence pověšeno na kůl. Chránový svitek z Qumránu však tomuto halachickému názoru opouje, neboť pověšení na kůl či na kříž uvádí přímo jako způsob poprav. Tuto myšlenku reflektuje i Targum ke knize Rút (1,17), kde zmínka o ukřižování uchovává odlišnou halachickou tradici, snad založenou na starších sektářských pramenech, které odporovaly ústnímu zákonu. Jiný odkaz k ukřižování v rabínské literatuře popisuje nespravedlivou popravu mrdce Joseho ben Joezera (2. stol. př. Kr.), jednoho ze dvou rabínských vůdců své doby. Svého strýce, spravedlivého Joseho, údajně nechal ukřižovat zlý kněz Alcimus. V midrašické literatuře je motiv ještě rozvinut, zvláště výsměchem Alcima strýci. Zatímco u Římanů se ukřižování stalo běžnou záležitostí, tento způsob poprav u Jannaea a Alcima musel židovský lid, jenž měl vypracovaný zákonný systém k poskytnutí spravedlivého soudu, nehledě na způsob hrdelního trestu, jenž zajišťuje rychlou smrt bez zbytečné agónie, vpravdě šokovat.

V Toseftě (doplňk k Mišně) r. Meir vypráví podobenství, které ilustruje, jak izraelští mudrci vnímali krutou praxi:

„*Představte si dva bratry, dvojčata, kteří vypadají navlas stejně. Jeden byl král nad celým světem a druhý se stal zlodějem. Zloděje po čase chytili a pověsili na kříž. Každý, kdo prošel kolem, si řekl: 'král byl ukřižován!' Tak bylo psáno: 'je proklet Bůh (kvůli) pověšenému' (Dt 21,23)*“

Samozřejmě že králem je míněn Bůh sám. Proto dle humanistického přístupu r. Meira, kdykoli je ukřižována lidská bytost – vytvořená jako Boží obraz – je proklet Bůh sám. I když jde o notorického zločince, ukřižování umenšuje božský obraz Boha. Co se týče Ježíšova soudu, můžeme se též ptát, zdali měl židovský soudní dvůr pravomoc popravovat. Čtyřicet let před zničením druhého Chrámu byla, dle talmudických pramenů, tato pravomoc vyňata z jurisdikce židovského právního systému a omezena na Římany. Někteří badatelé sice zpochybňovali autenticitu těchto zdrojů, nicméně proč by byl pak Ježíš vůbec přiváděn před římské autority? Dle obrazu evangelií, je zodpovědnost římských úředníků nad všechny pochyby. A navíc, u Lukáše nenacházíme žádnou zmínku o setkání Sanhedrinu.

Historické svědectví Josefa Flavia poskytuje hojně doklady, že Římané promptně potlačili jakýkoli odpor. Smrt ukřižováním byla „oblíbeným“ způsobem, jak rozvířit emoce strachu. Josef sám píše o zkušnosti, kdy se během židovské války pokusil zachránit tři ukřižované a Titus potvrdil jeho žádost – jen jeden z nich přežil. Kdykoli povstalec padl do římských rukou, Titus ho nechal mučit a ukřižovat... Během let vedoucích ke zničení chrámu se povstalcům, politickým rebelům a dalším osobám v opozici proti Římu rychle dostalo drsného zásahu. Za dnů Ummidia Quadrata (44-66 po Kr.) se několik lidí angažujících se při nepokojích v Samařsku dostalo do rukou Ventidia Cumana. Byli ukřižováni a pěti z nich byla useknuta hlava. O několik let předtím během hladomoru byli ukřižováni Jákob a Simeon, dva synové zélóty Judy Galilejského zmíněného ve Sk 5,37. Snad nejstrašnější obraz, jenž se nepochybně na dlouhou dobu vtiskl do paměti obyvatel Izraele, bylo možné spatřit přibližně v době Ježíšova narození, po Herodově smrti. Podle Josefa Flavia dal Quinctilius Varus ukřižovat dva tisíce židů. Josefova zpráva naznačuje, že ačkoli byl tento trest již notoricky znám, na to, co se odehrálo za Vara, lidé hned tak nezapomenou.

Není proto divu, že izraelští mudrci si jsou

dobře vědomi symboliky ukřižování jako utrpení Židů v cizím nepřátelském světě. Hebrejský výraz *calav* se v rabínské literatuře objevuje mnohokrát; může nabývat významu „pověsit“ mrtvolu na kůl po popravě; avšak dle kontextu jej lze přesněji přeložit jako ukřižovat či nabodnout. V Mekiltě (sbírce výkladů Exodu) r. Natan naznačuje, že dodržování Desatera může vést až k mučednictví: „*Ti, kteří mě milují a má přikázání zachovávají* (Ex 20,6), *jsou ti, kdo dlí v Izraeli a riskují své životy kvůli přikázání. Proč tě vedou na popravu? Protože jsem svého syna obřezal, aby se stal Izraelitou. Proč tě vedou, aby tě upálili? Protože čtu Tóru. Proč tě vedou, aby tě ukřižovali? Protože jsem jedl nekvašený chléb.*“

A přece snad nejvíce šokující zmínka o popravě ukřižováním v rabínské literatuře se objevuje v raném židovském výkladu o oběti Izáka. Mladý Izák si bere na záda dřevo, aby ho nesl k oltáři, kde je jeho otec Abrahám připraven obětovat milovaného syna jako lidskou oběť, o kterou ho Bůh požádal. Toto vyprávění dalo vznik mnoha pozoruhodným kázáním jak křesťanských tak židovských exegetů. V raném midraši Genesis Rabba autor líčí doslova: „... *bylo to, jako kdyby odsouzenec vzal na ramena svůj kříž...*“

Ve snaze tlumočit význam stěžejní události biblického textu si židovský vykladač vybral obraz odsouzeného muže, jenž bere svůj kříž a jde k místu poprav.

Citované doklady ukazují, že uvedené rčení mohlo mít kořeny ve skutečnosti utrpení Izraelců v době druhého Chrámu. Jak

je vidět, římská praxe zastrážit podrobené národy tímto krutým způsobem popravou byla Židům tak důvěrně známa, že i židovský pramen se k němu uchýlil coby metafoře připravenosti nevinného vytrpět smrt pro poslušnost Boží vůli.

Tento závěr má pak dalekosáhlejší důsledky. Ježíš byl jedním z mnoha, kdo za Římanů dobrovolně trpěli za svou víru, za svůj lid. A přece bylo jeho utrpení přetvořeno v ospravedlnění persekuce židů křesťany a vydláždilo tak jejich vlastní předlouhou a mučivou cestu Via Dolorosa. Stalo se pramenem, z něhož někteří stále pili – když se násilím obraceli proti lidem samotného Ježíše. Proti lidem, které tolik miloval a pro které zemřel.

Pro křesťany je Ježíšova oběť prostředkem spásy a smíření mezi Bohem a člověkem. A současně, z perspektivy židovského závazku plnit Boží vůli, kříž ilustruje ochotu a připravenost k tomu zůstat pevný i za nepřátelských okolností a dovědět tak víru v jediného pravého Boha a důvěru v jeho slib poslat zachránce. Rovněž také kříž demonstruje Ježíšovu solidaritu s židovským lidem a jejich národním utrpením v dějinách. Učí, že i ta největší porážka může být transformována ve vítězství. Ano. Ježíšovo poselství je stále živé a jeho utrpení může přinášet spásu, kdekoli lidé odpovídají na jeho volání a kdekoli se jeho učení dostává do praxe.

Text Brada Younga, který vyšel v časopise Imanuel v r. 1990 (24/25), jež vydává Ekleziologické teologické badatelské sdružení v Izraeli, volně převyprávěla redakce.

Koncerty u sv. Mikuláše

- 17. 4. - 20 hodin
BACH, DVOŘÁK, LISZT, GERSHWIN
Prague Brass Ensemble
A. Bárta - varhany
- 18. 4. - 17 hodin
HÄNDEL, BACH, TELEMANN, MOZART
M. Hanzal - varhany
F. Bílek - trubka
- 19. 4. - 17 hodin
B. Rabas - varhany
H. Jonášová - soprán
- 20. 4. - 17 hodin
BACH, MOZART, FRANCK, CACCINI
Canto Corno e Organo
- 21. 4. - 17 hodin
BACH, PACHELBEL, BUXTEHUDE, FRANCK
F. Šťastný - varhany
M. Laštovka - trubka
- 21. 4. - 20 hodin
MOZART, BACH, VIVALDI, DVOŘÁK
Prague String Orchestra
A. Vondráčková - housle
V. Vlna - hoboj
- 22. 4. - 17 hodin
CACCINI, BACH, VIVALDI, MOZART
Z. Němečková - varhany
V. Likérová - soprán
- 22. 4. - 20 hodin
MOZART, DVOŘÁK, VIVALDI, HÄNDEL
Vivaldi Orchestra Praga
- 23. 4. - 17 hodin
HAYDN, BACH, MOZART, DVOŘÁK
Adamus Trio
J. Adamus - hoboj, anglický roh
M. Adamusová - housle
M. Levický - klavír, varhany
- 23. 4. - 20 hodin
BACH, DVOŘÁK, LISZT, GERSHWIN
Prague Brass Ensemble
A. Bárta - varhany (Inzerce)

Český zápas jako Týdeník Církve československé husitské K anketě o nové grafické úpravě

Vážení čtenáři,

pozdravuji Vás a oslovuji Vás ve věci záměru nové grafické úpravy označení našeho periodika. Na zadní straně tohoto čísla naleznete návrh, který vzešel z diskuse o našem církevním tisku v biskupské radě. Navržená úprava graficky zvýrazňuje „Týdeník Církve československé husitské“. Není však měněn název našeho periodika „Český zápas“, ale je navržena jen jeho nová grafická úprava a podoba. Motivem k této úpravě je zřetel misijní a pastorační, aby na čelní straně našeho tisku byl očím zřetelnější název naší církve. Pokud v návrhu vyniká označení „Týdeník“, pak je to i z důvodu biblického rytmu týdne s nedělí jako dne Páně.

Prosíme, odpovězte na anketu jako členové církve a čtenáři periodika osobně, a nikoli anonymně. Vyjádřete svůj pohled a sdělte nám písemně, zda jste spíše pro zachování stávající podoby nebo jste otevření této navržené grafické úpravě.

Za biskupskou radu CČSH
bratr patriarcha Tomáš Butta

ANKETA

Uvítal(a) byste grafickou změnu hlavičky novinových i magazínových čísel týdeníku Český zápas tak, jak ji prezentuje aktuální zadní strana časopisu?

ANO

NE

Jméno:

Příjmení:

Náboženská obec:

Vaše vyjádření prosím pošlete do 15. května 2017 na adresu: Tajemnice Ústřední rady Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6, případně elektronicky na: ustredni.rada@ccsh.cz

TÝDENÍK

Č e s k ý z á p a s

číslo 16

Ročník 97

16. dubna 2017

Cena 10 Kč

Církevve československé husitské

